

**UCHWAŁA NR LXI/450/2023
RADY POWIATU W LUBACZOWIE**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Służącego Działaniom Profilaktycznym
w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych
w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową
na lata 2024-2030.**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i pkt 4, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, Dz.U. z 2023 poz. 572) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, Dz. U. z 2023 r. poz. 289, 535), Rada Powiatu w Lubaczowie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Profilaktyczny Służący Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030.

§ 2.

Traci moc uchwała nr XXIX/259/2021 Rady Powiatu w Lubaczowie z dnia 28 stycznia 2021 r. sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Służącego Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2021-2025.

§ 3.

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Lubaczowie oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady

mgr Marta Tabaczek

**Powiatowy
Program Służący Działaniom Profilaktycznym
w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod
Wychowawczych w Stosunku do Dzieci
w Rodzinach Zagrożonych Przemocą
Domową na lata 2024-2030**

Lubaczów 2023

Wstęp	3
I. UWARUNKOWANIE PRAWNE POWIATOWEGO PROGRAMU SŁUŻĄCEGO DZIAŁANIOM PROFILAKTYCZNYM W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDROŻENIA PRAWIDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ NA LATA 2024-2030	5
II. PROFILAKTYKA JAKO SKUTECZNY ELEMENT PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	7
1. Specyfika przemocy domowej.....	8
2. Przemoc domowa wobec dziecka.....	9
3. Profilaktyka jako element zapobiegawczy przemocy domowej.....	9
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE LUBACZOWSKIM	13
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	27
1. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	27
2. Zadania Programu	34
3. Realizatorzy Programu i instytucje wspierające	34
4. Zakładane rezultaty Programu.....	34
5. Adresaci Programu.....	35
6. Finansowanie Programu	35
7. Monitoring i ewaluacja Programu.	35
Zakończenie:	37
Spis tabel:	38
Spis wykresów:	38
Bibliografia	39

Wstęp

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dziecka, w każdym okresie jego rozwoju. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i specyficzny układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe. Każda rodzina tworzy własną, jedyną w swoim rodzaju atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: wzajemne więzi między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także uznawanie pewnych wartości. Do prawidłowego rozwoju dziecka bez zakłóceń czy zahamowań potrzebna jest atmosfera miłości, akceptacji, zrozumienia pomocy i poważnego traktowania z strony rodziców. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze - często nieuświadomionego - przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem określonych wzorów zachowań. Tylko rodzina wydolna wychowawczo tworzy najbardziej optymalny klimat dla rozwoju dziecka i zdolna jest do zapewnienia bezpieczeństwa i wychowania potomstwa w środowisku wolnym od przemocy. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoje trudności i sytuacje kryzysowe.

Przemoc domowa jest jednym z głównych problemów społecznych, wpływającym destrukcyjnie nie tylko na ofiarę przemocy ale i na jego całą rodzinę.

Przemoc postrzegana jest jako akt agresji, który zagraża naszej wolności i godności człowieka. W tym ujęciu przemoc wewnątrz rodziny godzi w podstawową wartość społeczeństwa demokratycznego. Przemoc występująca w wychowaniu dostarcza dziecku wadliwych wzorców zachowań, niszczy jego godność i poczucie bezpieczeństwa. Często staje się przyczyną ucieczek młodzieży z domu rodzinnego czy ze szkoły, wagarowania, przystępowania do agresywnych grup.¹

Przemoc jest destrukcyjną siłą, która niszczy cały system rodzinny, dlatego niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej. Ponadto niezbędne jest prowadzenie działań profilaktycznych, mających na celu zatrzymanie lub niedopuszczenie do pojawienia się przemocy domowej.

Istotnym elementem każdego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy jest profilaktyka w zakresie wsparcia rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej w stosunku do dzieci i młodzieży zagrożonej przemocą, aby zmniejszyć lub zapobiec występowaniu niepożądanych zachowań przemocowych zwłaszcza wobec dzieci. Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowawczym, dlatego też należy przede wszystkim wspierać

¹ Agnieszka Kwitok. Przemoc w rodzinie jako źródło zachowań agresywnych młodzieży, str. 5: www.sbc.org.pl.

rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Rodzina powinna otrzymać pomoc od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od natężenia i specyfiki występujących problemów. Innych form wsparcia i pomocy oczekują rodziny z problemami bezrobocia, bezdomności, ubóstwa, a innych zagrożone przemocą, uzależnieniami, czy też niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą. Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych. Podobnie, jak w przypadku innych problemów społecznych, niska efektywność działań pomocowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych często wynika z rozproszenia działań różnych instytucji, w tym braku rozwiązań systemowych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, mając na uwadze powyższe i fakt, że pomoc dziecku i rodzinie wymaga specjalistycznej pomocy i współpracy wszystkich instytucji opracowało zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.) **Powiatowy Program Służący Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030.**

Program został opracowany w oparciu o aktualnie obowiązujące akty prawne i jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim.

Celem głównym Programu jest „**Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w powiecie lubaczowskim poprzez promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej**”.

Program w swoich zamierzeniach zakłada realizację celów szczegółowych i zadań odnoszących się do **promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej** na terenie powiatu lubaczowskiego.

Zaplanowane w Programie działania są kontynuacją podjętych działań Powiatowego Programu Służącego Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2021-2025.

Program składa się:

- 1) z przedstawienia uwarunkowań prawnych Programu;
- 2) z części opisowej zjawiska przemocy i profilaktyki, jako ważnego elementu przeciwdziałania przemocy;
- 3) diagnozy zjawiska przemocy w powiecie lubaczowskim;
- 4) opisu realizacji i założeń Programu.

I. UWARUNKOWANIE PRAWNE POWIATOWEGO PROGRAMU SŁUŻĄCEGO DZIAŁANIOM PROFILAKTYCZNYM W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDROŻENIA PRAWDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ NA LATA 2024-2030

Działania ujęte w Powiatowym Programie Służącym Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030, będą realizowane w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

1. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 r., z późn. zm), która jest postawą prawną niniejszego Programu. Ustawa nakłada na samorząd powiatowy w Art. 6 ust. 3 pkt. 2 *„opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową”*.
2. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. wyraża przekonanie, że: *„(...) rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie uznając, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia, uważając, że dziecko powinno być w pełni przygotowane do życia w społeczeństwie jako indywidualnie ukształtowana jednostka, wychowana w duchu ideałów zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych, a w szczególności w duchu pokoju, godności, tolerancji, wolności, równości i solidarności (...)*”.
3. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. , która w art. 72 ust 1 zapewnia *„Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”*.
4. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.) art. 2 ust. 1 *„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.”*

5. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, z późn. zm.), Art. 3. *1. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. 2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi."*

Inne akty prawne:

6. ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z późn. zm.);
7. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 z późn. zm.);
8. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 30 z późn. zm.);
9. ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 127, z późn. zm);
10. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
11. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim.

II. PROFILAKTYKA JAKO SKUTECZNY ELEMENT PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Specyfika przemocy domowej

Przemoc domowa – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej²

Przez osobę doznającą przemocy domowej – należy rozumieć:

- 1) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 2) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- 3) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- 4) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 5) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 6) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 7) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- 8) małoletniego

– wobec których jest stosowana przemoc domowa;

Osobą doznającą przemocy domowej jest także małoletni będący świadkiem przemocy domowej wobec w/w osób.

Osoba stosująca przemoc domową – jest osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec w/w osób doznających przemocy domowej.

²Art. 2 ust 1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 r., z późn. zm.)

Świadek przemocy domowej – jest to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rodzaje przemocy:

- 1) fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej;
- 2) psychiczna - naruszenie godności osobistej;
- 3) seksualna - naruszenie intymności;
- 4) ekonomiczna - naruszenie własności;
- 5) zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.³

Cechy przemocy:

- 1) jest to proces, nie pojawia się znienacka, jest cykliczna;
- 2) ma tendencję do powtarzania się, eskaluje, nie zatrzymana przybiera na sile;
- 3) toczy się w wymiarze dominacja – uległość;
- 4) nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka;
- 5) przejawia się w różnych formach.

Przemoc ukierunkowana jest głównie w stosunku do osób słabszych fizycznie, psychicznie o niskim poczuciu własnej wartości i uzależnionych od sprawcy. Ofiarami przemocy najczęściej zostają dzieci i kobiety. Jednakże coraz częściej zdarza się, że i mężczyźni dotknięci są przemocą domową. Szczególnie narażone na ataki przemocy są również osoby niepełnosprawne i ludzie w podeszłym wieku. Bardzo często przemoc związana jest ze spożywaniem przez sprawcę alkoholu lub innych substancji odurzających.

2. Przemoc domowa wobec dziecka

Coraz częściej można zauważyć, że w rodzinach, gdzie występuje przemoc wobec matki, ma miejsce także przemoc wobec dziecka. Przemoc wobec dzieci ma konsekwencje nie tylko bezpośrednie i fizyczne, lecz także długofalowe i dotyczące wielu obszarów życia dziecka.⁴ Doświadczenie przemocy w domu stanowi często przyczynę powielania agresywnych zachowań w relacjach z innymi. Przemoc wobec dziecka ze strony najbliższych pomijając obrażenia cielesne powoduje zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, może być jednocześnie przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Istnieje również duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu, zaś brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwala. Dzieci, które wychowują się wśród przemocy w domu, często są zapomnianymi ofiarami przemocy. Doznają jej nie tylko

³Rodzaje przemocy: www.niebieska.com.pl.

⁴ Dziecko krzywdzone. Teorie, badania, praktyka: www.yadda.icm.edu.pl.

wtedy, gdy są zaniedbywane przez bliskich lub bezpośrednio maltretowane, ale także wtedy, gdy są jej świadkami.⁵

Konsekwencje przemocy wobec dzieci mogą być drastyczne i trwałe. Niekorzystnie wpływają one na rozwój dziecka. Spowodowane jest to faktem, że sprawcami tych działań są osoby najbliższe dziecku. Ważne etapy i cele rozwojowe zostają zaburzone, a w konsekwencji spowodowane tym ubytki przenoszone są w dorosłość. Ubytki te wpływają będą na zdolność utrzymania pracy i podtrzymywania związków. Dzieci przejmują zachowania rodziców i powielają je w przyszłości. Szczególnie negatywne skutki dotyczą dzieci płci męskiej, bowiem wzorce wyniesione z domu sprawiają, że w dorosłych związkach często maltretują oni swoje partnerki. Zawsze można zatrzymać przemoc wobec dziecka. W wielu przypadkach można również zatrzymać proces uszkodzania psychiki dziecka. Troskliwa, wspierająca siatka opiekuńcza ma możliwość osłabić wpływ przemocy na dziecko, dzięki której dzieci będą w stanie odbudować swoje poczucie wartości i wrażliwości. Kiedy zapewni się im bezpieczeństwo, mogą powrócić do normalnych zadań rozwojowych.

Nie bez znaczenia dla rozwoju postaw agresywnych oprócz środowiska rodzinnego czy szkolnego ważną rolę odgrywa grupa rówieśnicza. Grupy rówieśnicze uczą szeroko rozumianego współdziałania dają poczucie bezpieczeństwa i przynależności. Stwarzają możliwość wymiany poglądów, ale równocześnie mogą zachęcać i dopingować do podejmowania zachowań ryzykownych, w tym agresywno - przemocowych.

3. Profilaktyka jako element zapobiegawczy przemocy domowej

Istotnym elementem każdego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest profilaktyka.

1) Pojęcie ogólne profilaktyki

Zgodnie z definicją słownikową **profilaktyka to** „ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. W medycynie sprowadza się do zapobiegania chorobom, propagowania zasad racjonalnego żywienia, hartowania organizmu, prawidłowego łączenia pracy z wypoczynkiem oraz stwarzania innych warunków sprzyjających rozwojowi organizmu, w pedagogice – do zapobiegania powstawaniu u dzieci niepożądanych przyzwyczajzeń i postaw, błędów w uczeniu się lub wad postaw ciała. W pewnym znaczeniu każde pożądane oddziaływanie pedagogiczne jest jednocześnie działaniem profilaktycznym,

⁵ J. Mellibruda, *Wybrane problemy patologii życia rodzinnego*, [w:] Strelau J. (red.) Psychologia. Podręcznik akademicki. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej. Gdańsk GWP, 2002.

wytwarzając bowiem jakieś wartościowe cechy, jednocześnie zapobiega powstawaniu cech niepożądanych lub ich utrwaleniu.”⁶

Profilaktyka jest to szeroko rozumiany termin, określający działania i środki stosowane w celu zapobiegania chorobom lub pojawieniu się i rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Oddziaływanie profilaktyczne dotyczy nie tylko jednostek, ale również grup społecznych, środowisk lokalnych, instytucji itp.

2) Odbiorcy oddziaływań profilaktycznych

Do kluczowych odbiorców oddziaływań profilaktycznych zaliczyć zatem należy:

- a) dzieci i młodzież – młodych ludzi zarówno uczących się, pracujących, jak i bezrobotnych, oraz osób z grup ryzyka,
- b) liderów społecznych, a mianowicie: nauczycieli, pracowników socjalnych, kuratorów, policjantów, liderów organizacji pozarządowych itp.,
- c) dorosłych – zwłaszcza rodziców, specjalne grupy dorosłych (np. ludzi starszych),
a także osoby marginalizowane,
- d) środki społecznej informacji (massmedia),
- e) ogół społeczeństwa, do którego kierowane są warsztaty i treningi interpersonalne mające na celu wypracowanie podstawowych umiejętności aprobowanego społecznie funkcjonowania.

3) Główne zadania profilaktyki

Głównymi zadaniami profilaktyki społecznej są:

- a) oddziaływanie (opieka socjalna, wszelkiego rodzaju pomoc, wsparcie) na rodzinę zagrożoną patologią,
- b) pomoc w tworzeniu programów profilaktycznych dla różnych środowisk (np. szkoły),
- c) pomoc w realizacji (również finansowa) programów oraz ich ewaluacji,
- d) uświadomienie społeczeństwa o grożących patologiach i konieczności prowadzenia działań profilaktycznych, redukujących skalę zjawisk patologicznych.⁷

4) Poziomy postępowania w zapobieganiu przemocy domowej.

⁶Cyt. za: R. Czerniachowska: Profilaktyka, kompensacja, ratownictwo, pomoc – analiza pojęć i wzajemnych powiązań między nimi. W: Pedagogika społeczna. Red. E. Murynowicz-Het-ka. T. 1. Warszawa, PWN 2007, s. 113.

⁷W.W. Szczęsny: Zarys resocjalizacji..., s. 205–206; Z.B. Gaś: Profilaktyka w szkole. W: Profilaktyka w szkole. Poradnik dla nauczycieli. Red. B. Kamińska-Buśko, J. Szymańska. Warszawa, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej 2005, s. 17–18.

Pierwszy poziom - dotyczy przemian fundamentalnych. Ma to na celu zmniejszenie liczby przypadków przemocy domowej oraz próbę wyeliminowania tego problemu. Podejmuje się działania mające na celu eliminowanie norm społecznych usprawiedliwiających przemoc, łagodzenie stresu powodowanego nierównościami społecznymi, zmniejszenie izolacji społecznej poprzez włączanie rodzin do sieci społecznych, edukacje społeczeństwa w zakresie postaw dyskryminujących.

Drugi poziom prewencji - dotyczy przewidywania, identyfikacji czynników ryzyka występowania zachowań przemocowych. Dzięki prowadzonym badaniom można ukazać czynniki mogące prowadzić do przemocy lub zwiększające ryzyko jej wystąpienia. Znając te czynniki ośrodki i instytucje zajmujące się pomocą rodzinie, mogłyby sprawniej i efektywniej reagować na sytuacje kryzysowe w rodzinie i nie dopuścić do pojawienia się przemocy w rodzinie.

Trzeci poziom prewencji - dotyczy opanowania przemocy domowej, leczenie jej i kontrolowanie. Dotyczy on środowiska domowego, w którym zaistniała już przemoc. Działania podejmowane na trzecim poziomie mają za zadanie obniżyć ryzyko wystąpienia fizycznych i psychicznych urazów, a także na podejmowaniu prób zapobiegania przemocy w przyszłości. Przedstawione poziomy zapobiegania przemocy domowej odpowiadają trzem płaszczyznom profilaktyki: pierwszorzędowej, drugorzędowej i trzeciorzędowej.

a) Profilaktyka pierwszorzędowa - adresowana jest do grupy niskiego ryzyka, do ludzi zdrowych. Działania w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej obejmują promocję zdrowia, poprawę samopoczucia społecznego, eliminowanie patologii społecznej. Na profilaktykę pierwszorzędową składają się następujące działania:

- upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy (przejawów, przebiegu, kierunków udzielania wsparcia),
- upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk pokrewnych i wywołujących zjawisko przemocy domowej,
- upowszechnianie wiedzy na temat zasad udzielania wsparcia w bezpośrednim środowisku osób doświadczających przemocy,
- upowszechnianie wiedzy o formach wsparcia dostępnych w powiecie.

b) Profilaktyka (wtórna) drugorzędowa - adresowana jest do grup zwiększonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykowanych. Profilaktykę wtórną stosuje się w celu zminimalizowania i usunięcia doznanych urazów i krzywd w związku z przemocą. Na profilaktykę drugorzędową składają się:

- zapobieganie nawrotom kryzysów u osób, którym udzielano wsparcia,
- ujawnianie i eliminowanie możliwie jak najszybciej wszelkiego rodzaju zachowań przemocowych,

- umożliwienie wycofania się z nieprawidłowych zachowań.

c) Profilaktyka trzeciorzędowa - adresowana jest do grupy wysokiego ryzyka, czyli do grupy, w której rozwinęły się już symptomy choroby. Działania prowadzone na tym etapie mają na celu zablokowanie procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Profilaktykę trzeciorzędową prowadzą specjaliści, mający za zadanie przerwanie dokonujących się aktów przemocy i udzielenie bezpośredniej pomocy ofierze. Na poziomie profilaktyki trzeciorzędowej zakłada się:

- opracowywanie i wdrażanie procedur wspierania klientów dotkniętych przemocą
- umożliwienie wycofania się z nieprawidłowych zachowań,
- opracowywanie i wdrażanie procedur wspierania klientów dotkniętych przemocą i ich rodzin,
- przeciwdziałanie pogłębianiu się zachowań przemocowych,
- zapobieganie następstwom społecznym wynikającym ze stosowania przemocy domowej.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE LUBACZOWSKIM

Powiat Lubaczowski zajmuje przygraniczne, północno-wschodnie tereny województwa podkarpackiego o powierzchni 1308 km². Od wschodu graniczy z Ukrainą od północy zaś województwem lubelskim (powiaty: Tomaszów Lubelski i Biłgoraj), od południa i zachodu z powiatami jarosławskim i przeworskim. Strukturę administracyjną powiatu tworzy 8 gmin: gmina miejska(miasto): Lubaczów, gmina miejsko-wiejska: Cieszanów, Oleszyce, Narol, gmina wiejska: Lubaczów, Horyniec Zdrój, Stary Dzików i Wielkie Oczy. Liczba mieszkańców powiatu 52 983,00.

Na terenie powiatu lubaczowskiego niepokojącym zjawiskiem jest występująca przemoc domowa. Skale tego problemu na terenie powiatu obrazują dane z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie, ośrodków pomocy społecznej (OPS) i Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Lubaczowie (OIK), oraz badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców powiatu od lipca do października 2023 r.

Działania podjęte przez Policję z powodu przemocy domowej:

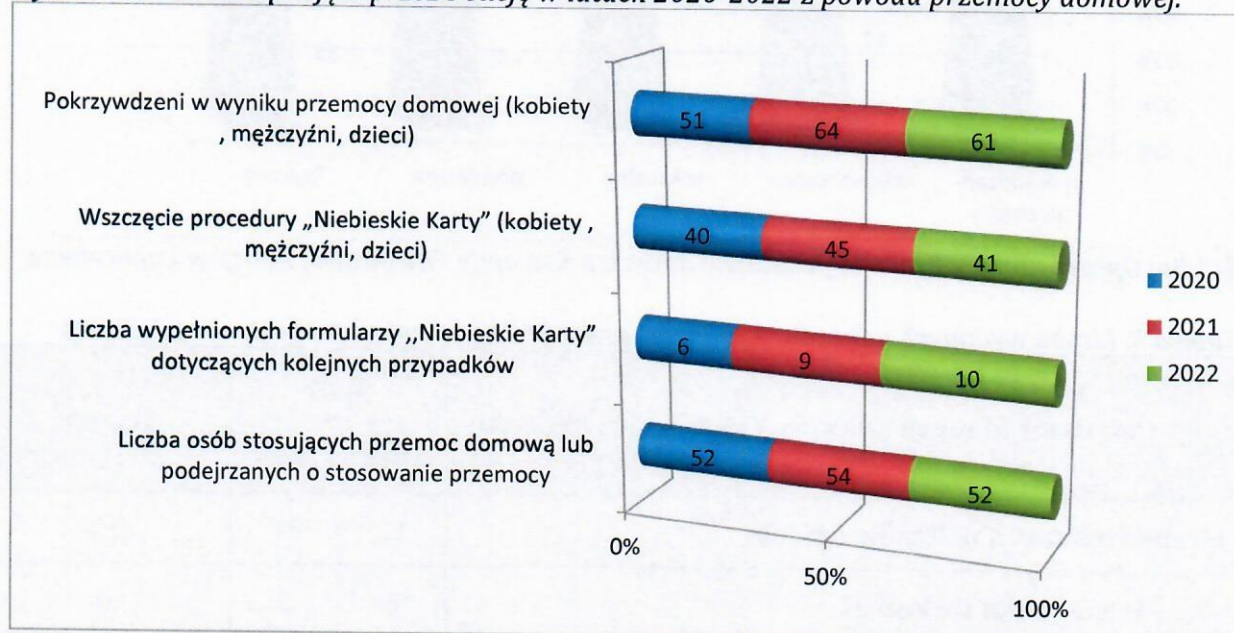
Tabela 1. Działania podjęte przez Policję w latach 2020-2022 z powodu przemocy domowej.

Lp.	Zakres danych	ROK									Razem
		2020			2021			2022			
		Płeć			Płeć			Płeć			
		K	M	D	K	M	D	K	M	D	
1.	Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej	40	6	5	51	6	7	50	4	7	176

2.	Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”	40	45	41	126						
3	Liczba formularzy dot. kolejnych przypadków przemocy	6	9	10	25						
4.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” (ogółem)	46	54	51	151						
4.	Liczba osób stosujących przemoc lub podejrzanych o stosowanie przemocy, których postępowanie dotyczyło	4	47	1	2	52	0	2	50	0	158

Źródło: Zestawienie na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie.

Wykres 1. Działania podjęte przez Policję w latach 2020-2022 z powodu przemocy domowej.

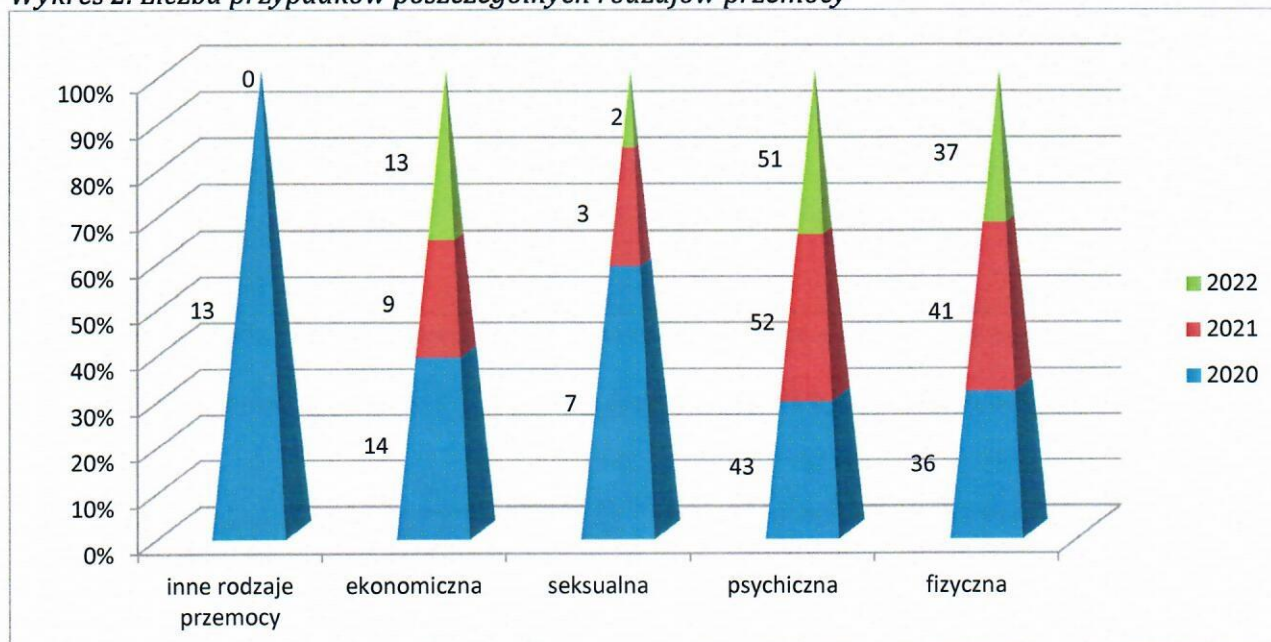
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie.

Tabela 2. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy.

Lp.	Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy	ROK			Razem
		2020	2021	2022	
1.	fizycznej	36	41	37	114
2.	psychicznej	43	52	51	146
3.	seksualnej	7	3	2	12
4.	ekonomicznej	14	9	13	36
5.	innego rodzaju przemocy	13	0	0	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie.

Wykres 2. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie.

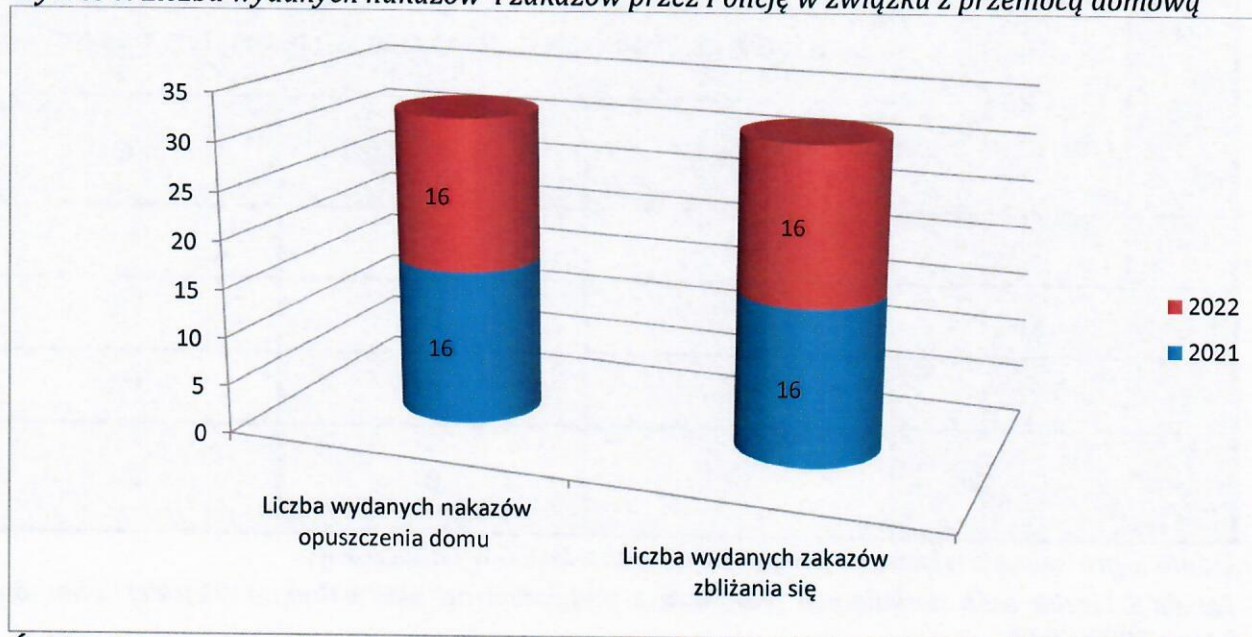
Tabela 3. Liczba wydanych nakazów i zakazów przez Policję w związku z przemocą domową

Lp.	Liczba wydanych nakazów i zakazów w związku z przemocą domową	Rok		Razem
		2021	2022	
Liczba wydanych nakazów ogółem		16	16	32
1.	W stosunku do kobiet	0	0	0
2.	W stosunku do mężczyzn	16	16	32

Liczba wydanych zakazów ogółem		16	16	32
1.	W stosunku do kobiet	0	0	0
2.	W stosunku do mężczyzn	16	16	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie

Wykres 3. Liczba wydanych nakazów i zakazów przez Policję w związku z przemocą domową

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie

Na podstawie zebranych danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie ustalono, że w wyniku przeprowadzonych interwencji domowych z powodu przemocy domowej, liczba osób doświadczających przemocy miała tendencje wzrostową. W 2020 r. podczas interwencji Policji odnotowano 51 takich osób, a w 2021 r. już 64 osoby. W 2022 r. nastąpił nieznaczny spadek liczby pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, która wyniosła 61 osób. Analizując dalej dane można stwierdzić, że najczęściej ofiarami przemocy były kobiety (40 kobiet w 2020 r., 51 kobiet w 2021 r., 50 kobiet w 2022 r.), w następnej kolejności dzieci (5 dzieci w 2020 r., 7 dzieci w 2021 r., 7 dzieci w 2022 r.). Pokrzywdzonymi z powodu przemocy domowej zdarzali również się także mężczyźni (6 mężczyzn w 2020 r., 6 mężczyzn w 2021 r., 4 mężczyzn w 2022 r.). Najczęściej stosowaną przemocą, była przemoc psychiczna, której odnotowano łącznie w latach 2020-2022 - 146 przypadków, w następnej kolejności przemoc fizyczna, której odnotowano 114 przypadków. Najmniej stosowaną formą przemocy była przemoc seksualna, której odnotowano 12 przypadków. Odnotowano także 13 przypadków innych form przemocy. W wyniku przemocy domowej w 2020 r. Policja podczas interwencji wszczęła 40 razy procedurę „Niebieskie Karty”, a w 2021 r. już 45 razy. W 2022 r. liczba wszczętych procedur w stosunku do roku 2021 nieznacznie zmalała i wyniosła 41. Liczba wypełnionych formularzy dotyczących kolejnych przypadków w 2020 r. wyniosła 6 formularzy, w 2021 r. 9 formularzy, a w 2022 r. 10

formularzy. Ogółem w 2020 r. wypełniono 46 formularze „Niebieska Karta – A”, w 2021 r. - 54 formularze, a w 2022 r. - 51 formularzy.

Liczba osób dotkniętych przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego:

Tabela 4. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejskiej Lubaczów w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	10	0	3
2.	2021	19	0	13
3.	2022	15	0	17
Razem		44	0	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Lubaczowie.

Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Wiejskiej Lubaczów latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	21	2	0
2.	2021	22	2	0
3.	2022	13	0	0
Razem		56	4	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Lubaczowie.

Tabela 6. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejsko - Wiejskiej Narol w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	5	0	1
2.	2021	17	0	5
3.	2022	10	2	4
Razem		32	2	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Narolu.

Tabela 7. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejsko - Wiejskiej Cieszanów w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	5	2	5
2.	2021	18	7	6
3.	2022	14	2	0
Razem		37	11	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Cieszanowie.

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejsko - Wiejskiej Oleszycy w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	3	2	2

2.	2021	5	1	2
3.	2022	9	0	13
Razem		17	3	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Oleszycach.

Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Stary Dzików w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	7	1	8
2.	2021	12	2	15
3.	2022	11	1	8
Razem		23	3	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Starym Dzikowie.

Tabela 10. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Horyniec-Zdrój w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	66	1	0
2.	2021	6	1	0
3.	2022	11	1	0
Razem		22	3	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Horyńcu-Zdrój.

Tabela 11. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Wielkie Oczy w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	10	1	4
2.	2021	8	0	1
3.	2022	7	1	1
Razem		25	2	6

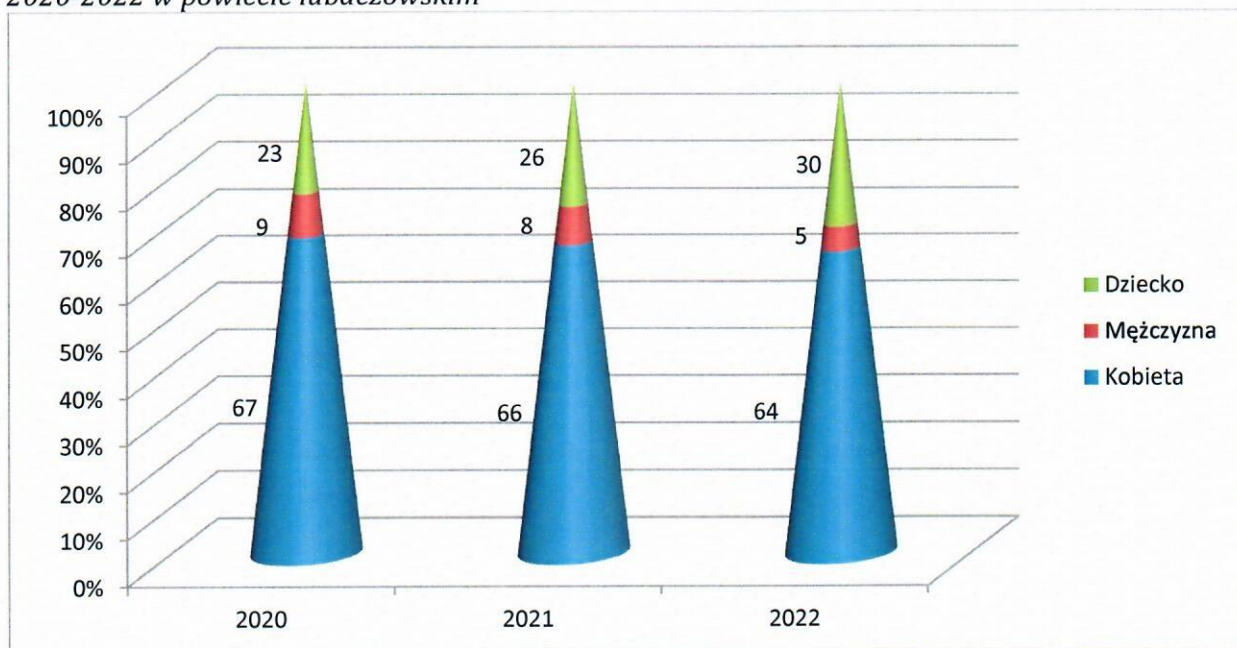
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Wielkich Oczach.

Tabela 12. Dane zbiorcze z OPS. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w latach 2020-2022.

Lp.	Rok	Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć		
		Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
1.	2020	66	9	23
2.	2021	107	13	42
3.	2022	90	7	43
Razem		263	29	108

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Lubaczowie, GOPS w Lubaczowie, MGOPS w Narolu, MGOPS w Cieszanowie, MGOPS w Oleszycach, GOPS w Starym Dzikowie, GOPS Horyńcu-Zdroju, GOPS w Wielkich Oczach.

Wykres 4. Dane zbiorcze z OPS. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w latach 2020-2022 w powiecie lubaczowskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS w Lubaczowie, GOPS w Lubaczowie, MGOPS w Narolu, MGOPS w Cieszanowie, MGOPS w Oleszycach, GOPS w Starym Dzikowie, GOPS w Horyńcu-Zdroju, GOPS w Wielkich Oczach.

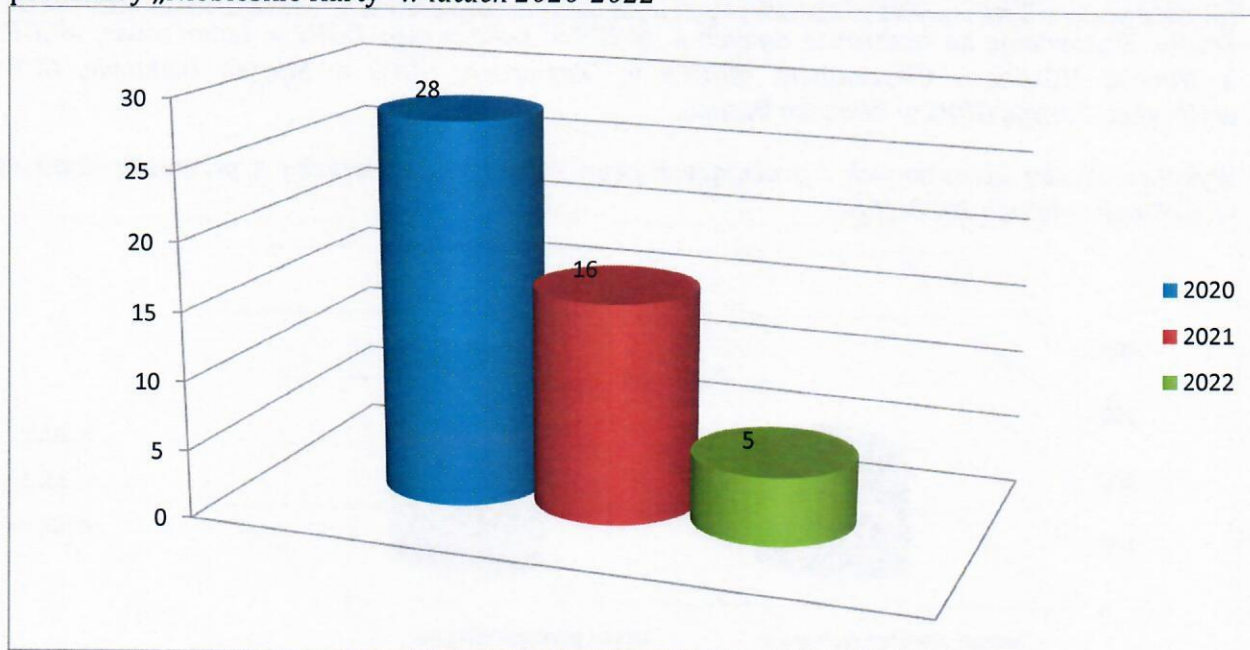
Tabela 13. Liczba wypełnionych przez OPS formularzy ogółem „Niebieskiej Karty - A” w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

Lp.	Nazwa instytucji	Liczba wypełnionych formularzy wszczynających procedurę „Niebieskie Karty,,			Liczba wypełnionych formularzy dotyczących kolejnych przypadków		
		Rok			Rok		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
1.	MOPS w Lubaczowie	2	2	0	0	0	0
2.	GOPS w Lubaczowie	18	3	0	0	0	0
3.	MGOPS w Narolu	0	2	3	0	0	0
4.	MGOPS w Cieszanowie	3	4	0	0	0	0
5.	MGOPS w Oleszycach	1	1	1	1	0	0
6.	GOPS w Starym Dzikowie	1	3	0	0	0	0

7.	GOPS w Horyńcu -Zdroju	2	1	0	0	0	0
8.	GOPS w Wielkich Oczach	0	0	1	0	0	0
Razem		27	16	5	1	0	0

Źródło. Zestawienie na podstawie danych z MOPS w Lubaczowie, GOPS w Lubaczowie, MGOPS w Narolu, MGOPS w Cieszanowie, MGOPS w Oleszycach, GOPS w Starym Dzikowie, GOPS w Horyńcu-Zdroju, GOPS w Wielkich Oczach.

Wykres 5. Liczba wypełnionych przez OPS formularzy ogółem „Niebieskiej Karty - A” w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS z terenu powiatu lubaczowskiego.

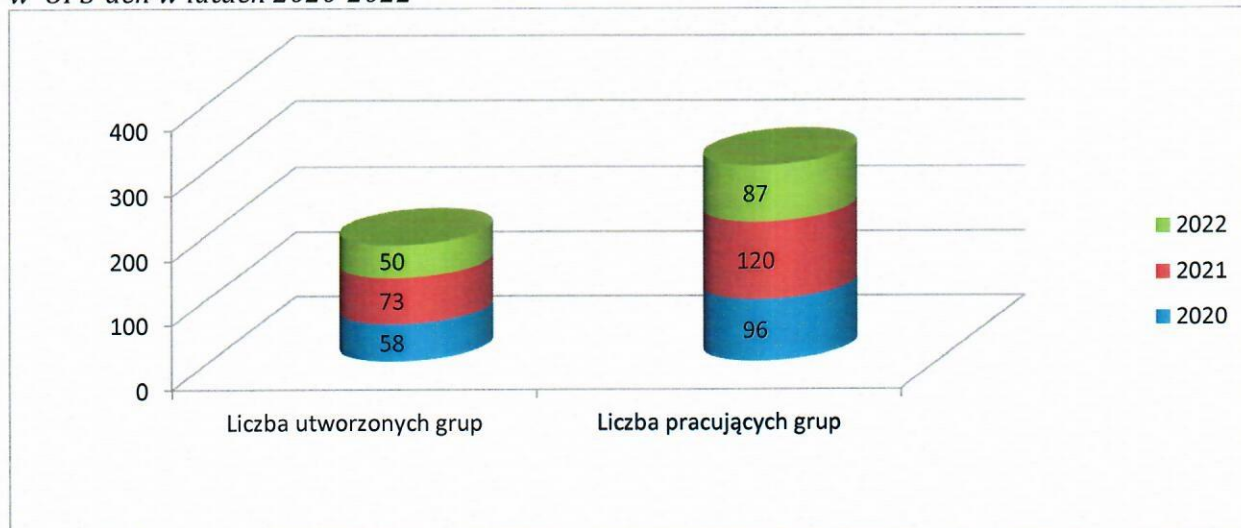
Tabela 14. Liczba utworzonych i pracujących grup roboczych w związku z przemocą domową w OPS-ach w latach 2020-2022

Lp.	Nazwa instytucji	Liczba utworzonych grup roboczych			Liczba pracujących grup roboczych		
		Rok			Rok		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
1.	MOPS w Lubaczowie	10	8	9	11	20	8
2.	GOPS w Lubaczowie	18	14	6	23	24	13
3.	MGOPS w Narolu	5	5	6	23	16	12

4.	MGOPS w Cieszanowie	7	15	6	8	20	13
5.	MGOPS w Oleszycach	6	6	9	5	9	11
6.	GOPS w Starym Dzikowie	2	10	2	6	15	11
7.	GOPS w Horyńcu -Zdroju	2	7	7	8	7	11
8.	GOPS w Wielkich Oczach	8	8	5	12	9	8
Razem		58	73	50	96	120	87

Źródło. Zestawienie na podstawie danych z MOPS w Lubaczowie, GOPS w Lubaczowie, MGOPS w Narolu, MGOPS w Cieszanowie, MGOPS w Oleszycach, GOPS w Starym Dzikowie, GOPS w Horyńcu-Zdroju, GOPS w Wielkich Oczach.

Wykres.6 Liczba utworzonych i pracujących grup roboczych w związku z przemocą domową w OPS-ach w latach 2020-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS z terenu powiatu lubaczowskiego,

Z uzyskanych danych od OPS wynika, że w latach 2020-2022 na terenie 8 gmin znajdowało się 400 osób dotkniętych przemocą domową. Najwięcej w 2021 r -162 osoby (w tym 107 kobiet, 42 dzieci, 13 mężczyzn), najmniej w 2020 r - 98 osób (w tym 66 kobiet, 23 dzieci, 9 mężczyzn). Liczba wypełnionych formularzy ogółem „Niebieskiej Karty A” przez OPS-y w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022 wyniosła ogółem 49. W latach 2020-2021 najwięcej formularzy ogółem „Niebieskiej Karty A” w ramach procedury „Niebieskie Karty” wypełniono przez GOPS w Lubaczowie-21 formularzy, najmniej, przez GOPS w Wielkich Oczach -1 formularz. Najwięcej grup roboczych powstało w 2021 r-73 grupy, najmniej w 2022 r.-50 grup. Najwięcej pracujących grup roboczych odnotowano w 2021 r. -120 grup, najmniej w 2022 r. – 87 grup.

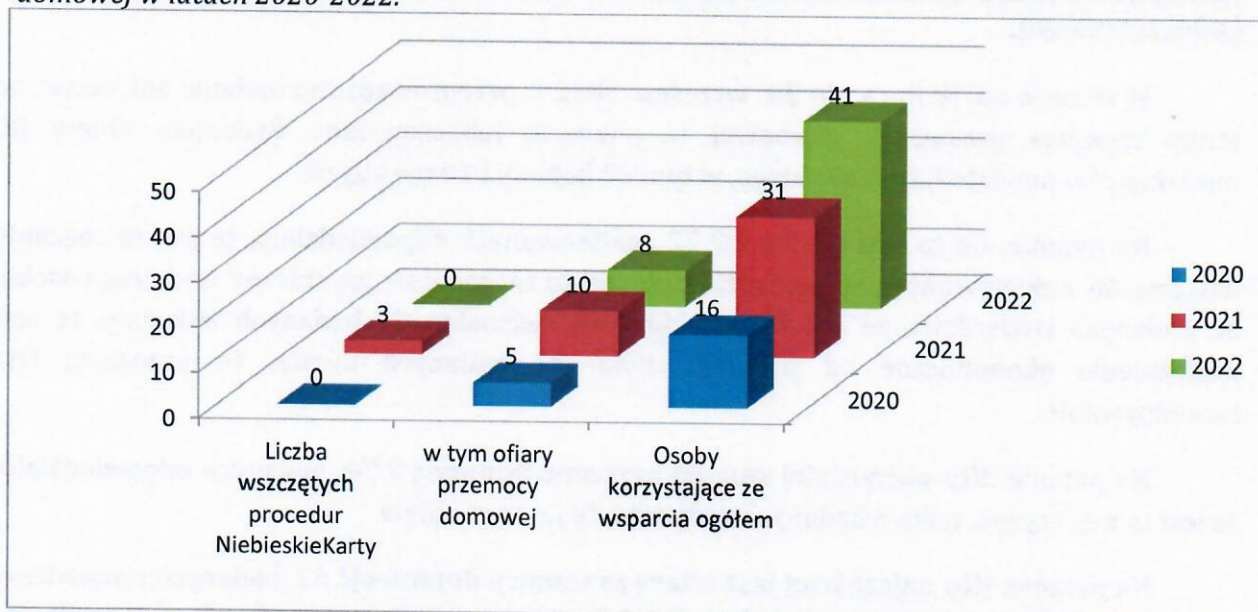
Liczba osób korzystających ze wsparcia OIK w Lubaczowie, w tym ofiary przemocy domowej w latach 2020-2022:

Tabela 15. Liczba osób korzystających ze wsparcia OIK w Lubaczowie, w tym ofiary przemocy domowej w latach 2020-2022.

Zakres danych	Rok		
	2020	2021	2022
Osoby korzystające ze wsparcia ogółem	16	31	41
w tym: ofiary przemocy domowej	5	10	8
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	0	3	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OIK w Lubaczowie

Wykres 7. Liczba osób korzystających ze wsparcia OIK w Lubaczowie, w tym ofiary przemocy domowej w latach 2020-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OIK w Lubaczowie.

Na podstawie danych z OIK można stwierdzić, że liczba ofiar przemocy objętych wsparciem przez Ośrodek utrzymuje się na niepokojącym wysokim poziomie. W 2020 r. objęto wsparciem 5 ofiar przemocy domowej, w 2021 r. 10 ofiar przemocy domowej (w tym wszczęto 3 procedury „ Niebieskie Karty”), a w 2022 r. 8 ofiar przemocy domowej.

Analizując dane zbiorowe można stwierdzić, że liczba osób doświadczających przemocy w powiecie utrzymuje się na niepokojącym wysokim poziomie.

Potwierdza to wciąż wysoka liczba wypełnionych na terenie powiatu formularzy „Niebieskich Kart - A” w ramach procedury „Niebieskie Karty”, która utrzymuje się na

niepokojącym wysokim poziomie. W 2020 r. na terenie powiatu wypełniono ogółem 74 formularze „Niebieskich Kart -A”, w 2021 r. ogółem wypełniono 73 formularze „Niebieskich Kart -A”. W 2022 r. liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart -A” nieznacznie spadła i wyniosła 56. Z uzyskanych danych od OPS wynika, że w latach 2020-2022 na terenie 8 gmin znajdowało się 400 osób dotkniętych przemocą domową. Najwięcej w 2021 r -162, najmniej w 2020 r - 98 osób. Z uzyskanych danych przez OPS wynika, że najczęściej ofiarami przemocy w latach 2020-2023 były kobiety, które stanowiły ok. 66 % wszystkich ofiar przemocy, następnie dzieci ok. 27%. Najmniej ofiar przemocy było wśród mężczyzn, którzy stanowili ok. 7 % wszystkich pokrzywdzonych z powodu przemocy domowej. Niepokojący jest wzrost liczby dotkniętych przemocą domową dzieci, gdzie w 2020 na podstawie danych z OPS wynosiła ona 23, a w 2022 r. już 43. Na podstawie danych Policji stwierdzono, że najczęściej stosowaną formą przemocy była przemoc psychiczna, która wg. statystyk stanowiła ok. 45 % wszystkich stosowanych form przemocy. Następnie przemoc fizyczna 36 % wszystkich przypadków. Najmniej stosowano przemoc seksualną ok. 4 % wszystkich przypadków.

Badanie ankietowe na temat zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego:

W okresie od 18 lipca do 30 września 2023 r. przeprowadzono badanie ankietowe na temat zjawiska przemocy domowej w powiecie lubaczowskim. Badaniem objęto 80 mieszkańców powiatu lubaczowskiego, w tym 62 kobiety i 18 mężczyzn.

Na pytanie: **Co to jest przemoc?** 72 ankietowanych odpowiedziało, że jest to znęcanie fizyczne, 66 ankietowanych odpowiedziało, że jest to znęcanie się psychiczne nad drugą osobą, 36 badanych stwierdziła, że jest to molestowanie seksualne, 27 badanych wskazało, że jest uzależnienie ekonomiczne od partnera, tylko 21 badanych uważa, że przemocą jest zaniedbywanie.

Na pytanie: **Kto najczęściej stosuje przemoc domową ?** 74 badanych odpowiedziało, że jest to mężczyzna, tylko 6 badanych wskazało, że jest to kobieta.

Na pytanie: **Kto najczęściej jest ofiarą przemocy domowej?** 62 badanych stwierdziło, że jest to kobieta, 26 badanych odpowiedziało, że dziecko, 3 badanych odpowiedziało, że mężczyzna.

Na pytanie: **Jaka jest najczęściej spotykana forma przemocy?** 74 badanych stwierdziło, że jest przemoc psychiczna, 72 badanych odpowiedziało, że jest to przemoc fizyczna, 28 badanych wskazało na przemoc ekonomiczną, 12 badanych odpowiedziało, że jest to cyberprzemoc. Tylko 9 badanych wskazało jako formę przemocy zaniedbywanie.

Na pytanie: **Czy zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem powszechnym w powiecie lubaczowskim?** 35 badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, 24 badanych odpowiedziało, że jest zjawiskiem często występującym, 5 badanych uznało,

że przemoc jest zjawiskiem rzadkim lub bardzo rzadkim, 11 badanych stwierdziło, że przemoc jest zjawiskiem powszechnym.

Na pytanie: **Czy kiedykolwiek zdarzyło się Pani/Panu stosować przemoc wobec członka rodziny?** 68 badanych stwierdziło, że nie, 12 badanych odpowiedziało, że tak.

Na pytanie: **Wobec kogo skierowana była przemoc?** 7 osób stwierdziła, że wobec dziecka, 3 osoby odpowiedziały, że wobec żony, po 1 osobie, że wobec męża i innej osoby.

Na pytanie: **Czy zdarzyło Pani/Panu stosować kary cielesne wobec dzieci?** 17 badanych stwierdziła, że tak, 63 badanych nie stosowała kar cielesnych wobec dzieci.

Na pytanie: **Czy ofiary przemocy na terenie powiatu Lubaczowskiego mogą liczyć na pomoc?** 49 badanych odpowiedziało, że tak, 26 badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, 5 badanych odpowiedziało, że na terenie powiatu nie można liczyć na pomoc.

Na pytanie: **Z pomocy jakich instytucji mogą liczyć ofiary przemocy?** 50 badanych stwierdziła, że są to OPS-y, 41 badanych wskazała na policję, 13 badanych wskazało na komisję rozwiązywania problemów alkoholowych i Ośrodek Interwencji Kryzysowej, 8 osób odpowiedziało, że ofiary przemocy mogą liczyć z pomocy szkoły, 7 badanych odpowiedziało, że z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, 5 badanych wskazało na prokuraturę, 2 badanych o pomoc zwróciłoby się do ośrodków zdrowia i Kościoła.

Przeprowadzane badanie potwierdza wysunięte wnioski z danych zebranych od instytucji działających w obszarze przemocy. Z przeprowadzonego badania wynika, że najczęściej ofiarą przemocy jest kobieta (78% badanych), a sprawcą przemocy mężczyzna (93% badanych). Najczęściej spotykaną formą przemocy jest przemoc psychiczna (93% badanych), później fizyczna (90% badanych), najrzadziej spotykaną formą przemocy jest zaniedbywanie (11% badanych). Najwięcej badanych zwróciłoby się o pomoc do OPS (63% badanych), najmniej badanych zwróciłoby się o pomoc do Kościoła i ośrodków zdrowia (3% badanych).

Badanie wskazuje, że społeczeństwo lokalne wciąż jeszcze nie posiada dostatecznej wiedzy na temat skali zjawiska przemocy domowej, jakie występuje w powiecie.

Niepokojące jest to, że dzieci stanowią wciąż liczną grupę osób doświadczających przemocy. Z przeprowadzonego badania wynika, że tylko 7 % badanych przyznała się, że stosowała przemoc wobec dziecka, 21 % przyznała się, że stosowała kary cielesne. Poważnym problemem jest to, że często rodzice nie traktują stosowanie kar cielesnych jako aktu przemocy, wręcz przeciwnie, uważają kary jako coś naturalnego, jako skuteczną metodę wychowawczą.

Dlatego ważne jest tworzenie i realizowanie programów profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny: „Zmniejszenia skali zjawiska przemocy w powiecie lubaczowskim poprzez promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej”.

Cele szczegółowe:

- 1) Propagowanie pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych poprzez zwieszenie świadomości społeczności lokalnej nt. negatywnych skutków stosowania przemocy wobec dzieci.
- 2) Promocja postaw wolnych od przemocy w szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz placówkach wsparcia dziennego.
- 3) Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich, metod i form wychowania, radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci.
- 4) Podniesienie kompetencji i profesjonalizmu osób pracujących z dziećmi w powiecie w zakresie zwiększenia kompetencji zawodowych, poszerzeniu wiedzy, wymianie doświadczeń oraz budowaniu relacji pomiędzy różnymi służbami pomocowymi.

Tabela 16. Cel szczegółowy nr 1

Propagowanie pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych poprzez zwiększenie świadomości społeczności lokalnej nt. skutków stosowania przemocy wobec dzieci.						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła danych do pomiaru wskaźnika
Akcje informacyjne skierowane do mieszkańców powiatu o przemocy domowej i pozytywnych postawach rodzicielskich oraz metodach wychowawczych (kampanie społeczne, materiały informacyjne)	PCPR w Lubaczowie (OIK)	-Starostwo Powiatowe w Lubaczowie -OPS z terenu powiatu lubaczowskiego (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie)	-Środki własne samorządów -W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRiPS oraz EFS -Środki z budżetu państwa -Inne środki zewnętrzne	2024-2030	-Liczba zorganizowanych kampanii społecznych -Liczba opracowanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych (plakatów, ulotek, broszurek, czasopism itp.) na temat przemocy domowej i pozytywnych postawach rodzicielskich i metod wychowawczych	-Sprawozdania -Faktury za wykonanie materiałów informacyjnych -Protokoły odbioru materiałów informacyjno-edukacyjnych

		<p>Społecznej w Oleszycach, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Dzikowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu Zdroju),</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie</p> <p>-Placówki oświatowe (szkoły podstawowe)</p> <p>-Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>-Organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”, Stowarzyszenie Aktywizacji i Pomocy Osobom z Różnymi Potrzebami Rozwojowymi „Roztoczańska Perspektywa”)</p>				
--	--	---	--	--	--	--

Tabela 17. Cel szczegółowy nr 2

Promocja postaw wolnych od przemocy w szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz placówkach wsparcia dziennego.						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła danych do pomiaru wskaźnika
Organizowanie spotkań, warsztatów	PCPR w Lubaczowie (OIK)	-Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	-Środki własne samorządów	2024-2030 (od września do grudnia)	-Liczba spotkań, warsztatów mających na celu	-Sprawozdania Ankieta ex-post

mających na celu zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na problem przemocy domowej.		<p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie</p> <p>-Placówki oświatowe (szkoły podstawowe)</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Lubaczowie</p> <p>-Organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”, Stowarzyszenie Aktywizacji i Pomocy Osobom z Różnymi Potrzebami Rozwojowymi „Roztaczańska Perspektywa”)</p>	<p>-W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRiPS oraz EFS</p> <p>-Środki z budżetu państwa</p> <p>-Inne środki zewnętrzne</p>		<p>zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na problem przemocy domowej.</p> <p>-Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w spotkaniach/ warsztatach mających na celu zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na problem przemocy domowej.</p>	-Dokumentacja zdjęciowa
--	--	--	--	--	--	-------------------------

Tabela 18. Cel szczegółowy nr 3

Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich, metod i form wychowania, radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci.						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła danych do pomiaru wskaźnika
Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, rodzinne) w zakresie umiejętności wychowawczych rodziców	PCPR w Lubaczowie (OIK)	<p>-Starostwo Powiatowe w Lubaczowie</p> <p>-OPS z terenu powiatu lubaczowskiego (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej)</p>	<p>-Środki własne samorządów</p> <p>-W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRiPS oraz EFS</p>	2024-2030 (od września do grudnia)	-Liczba zorganizowanych spotkań/ warsztatów w zakresie umiejętności wychowawczych rodziców	<p>-Sprawozdania</p> <p>-Listy obecności</p> <p>-Ankieta ex-post</p> <p>-Dok. zdjęciowa</p>

(spotkania, warsztaty)		<p>w Lubaczowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleszycach, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Dzikowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu Zdroju),</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie</p> <p>-Placówki oświatowe (szkoły podstawowe)</p>	<p>-Środki z budżetu państwa</p> <p>-Inne środki zewnętrzne</p>		-Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach/ warsztatach	
Wspieranie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w stosunku do dzieci	PCPR w Lubaczowie (OIK)	<p>-Starostwo Powiatowe w Lubaczowie</p> <p>-OPS z terenu powiatu lubaczowskiego (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleszycach, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w</p>	<p>-Środki własne samorządów</p> <p>-W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRiPS oraz EFS</p> <p>-Środki z budżetu państwa</p> <p>-Inne środki zewnętrzne</p>	2024-2030 (od września do grudnia)	-Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Sprawozdania

		<p>Wielkich Oczach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Dzikowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu Zdroju),</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie</p> <p>Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Lubaczowie)</p> <p>-Placówki oświatowe (szkoły podstawowe)</p> <p>- Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>-Organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”, Stowarzyszenie Aktywizacji i Pomocy Osobom z Różnymi Potrzebami Rozwojowymi „Roztoczańska Perspektywa”)</p>				
Rozpowszechnienie informacji o instytucjach pomocowych działających w obszarze przemocy domowej (ulotki, plakaty, broszurki i tp informacje stronach internetowych)	PCPR w Lubaczowie (OIK)	<p>Starostwo Powiatowe w Lubaczowie</p> <p>-OPS z terenu powiatu lubaczowskiego (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleszycach,</p>	<p>-Środki własne samorządów</p> <p>-W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MRiPS oraz EFS</p> <p>-Środki z budżetu państwa</p> <p>-Inne środki zewnętrzne</p>	2024-2030 (od stycznia do grudnia)	<p>-Liczba opracowanych i rozpowszechnionych materiałów informacyjnych (plakatów, ulotek, broszurki itp.) na temat instytucji udzielających pomocy,</p> <p>-Liczba stron internetowych na których udostępniono informacje na temat instytucji pomocowych</p>	<p>-Sprawozdania</p> <p>-Faktury za wykonanie materiałów inf.</p> <p>-Protokoły odbioru materiałów informacyjno-promocyjnych</p> <p>-Strony internetowe</p>

		<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Dzikowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu Zdroju),</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie</p> <p>-Placówki oświatowe (szkoły podstawowe)</p> <p>Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Lubaczowie)</p> <p>-Organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”, Stowarzyszenie Aktywizacji i Pomocy Osobom z Różnymi Potrzebami Rozwojowymi „Roztoczańska Perspektywa”)</p>				
--	--	--	--	--	--	--

Tabela 19. Cel szczegółowy nr 4

Podniesienie kompetencji i profesjonalizmu osób pracujących z dziećmi w powiecie w zakresie zwiększeniu kompetencji zawodowych, poszerzeniu wiedzy, wymianie doświadczeń oraz budowaniu relacji pomiędzy różnymi służbami pomocowymi.						
Zadania realizowane w ramach celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Institucje współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródła danych do pomiaru wskaźnika
Organizowanie warsztatów i szkoleń, dla	PCPR w Lubaczowie (OIK)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	-Środki własne samorządów		-Liczba zorganizowanych spotkań,	-Sprawozdania -Listy obecności

osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy domowej .		<p>-OPS z terenu powiatu lubaczowskiego (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleszycach, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Dzikowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu Zdroju),</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie</p> <p>-Placówki oświatowe (szkoły podstawowe)</p> <p>Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Lubaczowie)</p> <p>-Organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”, Stowarzyszenie Aktywizacji i Pomocy Osobom z Różnymi Potrzebami Rozwojowymi „Roztoczańska Perspektywa”)</p>	<p>-W ramach projektów konkursowych finansowanych przez MPiPS oraz EFS</p> <p>-Środki z budżetu państwa</p> <p>-Inne środki zewnętrzne</p>		<p>warsztatów dla osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p> <p>-Liczba osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, uczestniczących w szkoleniach i warsztatach</p> <p>-Liczba wydanych zaświadczeń potwierdzających udział w szkoleniu/ warsztatach</p>	<p>-Ankieta ex-post</p> <p>-Dokumentacja zdjęciowa</p> <p>-Zaświadczenia potwierdzające udział w szkoleniu/ warsztatach</p>
--	--	--	--	--	--	---

2. Zadania Programu

Powiatowy Program Służący Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030 ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej w stosunku do dzieci na terenie powiatu lubaczowskiego. Istotnym elementem jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych wśród rodziców/opiekunów w stosunku do dzieci oraz zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na problem przemocy domowej.

3. Realizatorzy Programu i instytucje wspierające

Za realizację oraz koordynację działań objętych Programem odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie (w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie).

Powiatowy Program Służący Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2024-2030 realizowany będzie w planie siedmioletnim.

Zadania przewidziane do wykonania w ramach Programu realizowane będą przy współpracy z innymi organami administracji publicznej działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023r., poz. 571)

Inni partnerzy zewnętrzni w realizacji Programu to m.in:

- 1) Starostwo Powiatowe w Lubaczowie;
- 2) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie
- 3) OPS z terenu powiatu lubaczowskiego;
- 4) Policja;
- 5) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Lubaczowie;
- 6) Prokuratura;
- 7) placówki oświatowe (szkoły);
- 8) organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny;
- 9) gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych;

4. Zakładane rezultaty Programu.

Program zakłada osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy wobec dzieci na terenie powiatu;
- 2) zwiększenie przez dzieci i młodzież wiedzy na temat przemocy i agresji;

Powiatowy Program Służący Działaniom Profilaktycznym
w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych
w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową

- 3) zwiększenie przez dzieci i młodzież umiejętności korzystania z pomocy innych;
- 4) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy;
- 5) wzmocnienie rodzin w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi;
- 6) wzrost wiedzy i umiejętności rodziców/opiekunów w prawidłowym funkcjonowaniu i radzeniu sobie z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 7) zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców/opiekunów.

5. Adresaci Programu.

Cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy domowej jak i ochronie ofiar przemocy domowej w szczególności . Kierowany jest on zarówno do osób doznających jak i sprawców przemocy jak również osób zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom uwikłanym w przemoc.

Program skierowany jest przede wszystkim do:

- 1) rodzin i dzieci zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej;
- 2) rodzin doświadczających przemocy domowej, w tym ofiar przemocy domowej, w szczególności dzieci;
- 3) rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- 4) rodzin niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo, dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym;
- 5) przedstawicieli władz lokalnych, instytucji i służb wspierających dziecko i rodzinę oraz działających na rzecz przeciwdziałania przemocy;
- 6) rodziców/opiekunów osób doznających przemocy tj. dzieci;
- 7) osób stosujących przemoc;
- 8) świadków przemocy;
- 9) organizacji pozarządowych;
- 10) społeczności lokalnej.

6. Finansowanie Programu

- 1) budżetu samorządu powiatowego;
- 2) budżetu państwa;
- 3) zewnętrznych środków finansowych Unii Europejskiej;
- 4) innych środków zewnętrznych.

7. Monitoring i ewaluacja Programu.

Monitoring polegał będzie na sprawdzaniu postępu założonych rezultatów Programu poprzez wykorzystanie analizy zbieranych danych ilościowych (np. sprawozdania), dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez

koordynatora tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie. Monitoring realizacji założeń Programu odbywać się będzie w sposób ciągły podczas trwania całego Programu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie (w tym OIK) jako koordynator Programu odpowiedzialne za jego monitorowanie, raz na rok będzie dokonywało analizy jakościowej (ankiety) i ilościowej (sprawozdania) Programu w oparciu o dane przekazane przez instytucje zaangażowane w jego realizację.

Program podlegał będzie ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej ex-post: ocena procesu realizacji i/lub efektów Programu, dokonana na podstawie analizy ilościowej i jakościowej założeń i faktycznie osiągniętych wyników, ocena efektów działań i ich stopnia zgodności z założonymi celami, rezultatami, oddziaływaniem, identyfikacja nieprzewidzianych skutków działań i wskazanie kierunków rozwoju. Do ewaluacji Programu zostaną wykorzystane metody: ankieta ex-post, obserwacja, analiza dokumentów (sprawozdań, protokołów, zaświadczeń, list obecności, dzienników zajęć itp.)

Ewaluacja będzie przeprowadzana do końca marca, po zakończeniu każdego roku realizacji Programu. Po zakończeniu całego Programu zostanie przeprowadzona ewaluacja końcowa całego Programu. Ewaluacja prowadzona będzie w celu poprawy jakości realizowanego Programu.

Ocena realizacji Programu w postaci sprawozdania będzie przedstawiana Radzie Powiatu w Lubaczowie przy rocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Lubaczowie (w tym działającym przy nim OIK).

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania Programu, i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Program ma charakter otwarty zarówno w zakresie merytorycznym, jak i czasowym, i w każdym czasie – jeśli zajdzie taka potrzeba może być uzupełniany i zmieniany. Na podstawie wysuniętych wniosków z monitoringu oraz ewaluacji Powiatowego Programu Służącego Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030, będą dokonywane ewentualne korekty założeń Programu lub wyznaczenie nowych celów i zadań w zależności od potrzeb.

Zakończenie

Powiatowy Program Służący Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030 jest kontynuacją Powiatowego Program Służącego Działaniom Profilaktycznym w Zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie na lata 2021-2025 i jest nieodłącznym elementem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej. Działania związane z realizacją programów profilaktycznych są niemniej ważne niż działania związane z niwelowaniem skutków przemocy domowej. Realizacja Programu profilaktycznego w rodzinie obejmującego promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinie zagrożonych przemocą domową ma na celu przyczynienie się do poprawy stanu bezpieczeństwa rodziny. Program zakłada kompleksowy system wsparcia dla rodzin i dzieci zagrożonych przemocą domową. Istotnym jego elementem jest koordynacja działań podejmowanych przez powiat na rzecz osób rodzin i dzieci w sferze działań prewencyjnych. Niniejszy Program kładzie nacisk na niwelowaniu skali zjawiska przemocy w powiecie lubaczowskim poprzez udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom i dzieciom narażonym na przemoc domową, poprzez podejmowanie działań profilaktycznych polegających na promowaniu i wdrożeniu prawidłowych metod wychowawczych. Wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Jednym ze sposobów dotarcia do społeczności lokalnej będzie profesjonalizacja kadr pracujących z rodzinami i dziećmi w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, edukacji społecznej dostarczającej wiedzy na temat przemocy domowej i metodach przeciwdziałania temu zjawisku oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym jak i stosującym przemoc domową.

Zakładając, że realizacja niniejszego Programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin w powiecie lubaczowskim.

Spis tabel:

Tabela 1. Działania podjęte Policją w latach 2020-2022 z powodu przemocy domowej.....	13
Tabela 2. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy.....	15
Tabela 3. Liczba wydanych nakazów i zakazów przez Policję w związku z przemocą domową.....	15
Tabela 4. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejskiej Lubaczów w latach 2020-2022.....	17
Tabela 5. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Wiejskiej Lubaczów latach 2020-2022.....	17
Tabela 6. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejsko - Wiejskiej Narol w latach 2020-2022.....	18
Tabela 7. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Miejsko - Wiejskiej Cieszanów w latach 2020-2022.....	18
Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem w Gminie Miejsko - Wiejskiej Oleszyce w latach 2020-2022.....	18
Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Stary Dzików w latach 2020-2022.....	19
Tabela 10. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Horyniec-Zdrój w latach 2020-2022.....	19
Tabela 11. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w Gminie Wielkie Oczy w latach 2020-2022.....	20
Tabela 12. Dane zbiorcze z OPS. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w latach 2020-2022.....	20
Tabela 13. Liczba wypełnionych przez OPS formularzy ogółem „ Niebieskiej Karty - A” w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022.....	21
Tabela 14. Liczba utworzonych i pracujących grup roboczych w związku z przemocą domową w OPS-ach w latach 2020-2022.....	22
Tabela 15. Liczba osób korzystających ze wsparcia OIK w Lubaczowie, w tym ofiary przemocy domowej w latach 2020-2022.....	23
Tabela 16. Cel szczegółowy 1.....	27
Tabela 17. Cel szczegółowy 2.....	28
Tabela 18. Cel szczegółowy 3.....	29
Tabela 19. Cel szczegółowy 4.....	32

Spis wykresów:

Wykres 1. Działania podjęte przez Policję w latach 2020-2022 z powodu przemocy domowej.....	14
Wykres 2. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy.....	15
Wykres 3. Liczba wydanych nakazów i zakazów przez Policję w związku z przemocą domową.....	16
Wykres 4. Dane zbiorcze z OPS. Liczba osób dotkniętych przemocą z podziałem na płeć w latach 2020-2022 w powiecie lubaczowskim	21
Wykres 5. Liczba wypełnionych przez OPS formularzy ogółem „ Niebieskiej Karty - A” w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022.....	22

Wykres.6 Liczba utworzonych i pracujących grup roboczych w związku z przemocą domową w OPS-ach w latach 2020-2022.....	23
Wykres 7. Liczba osób korzystających ze wsparcia OIK w Lubaczowie, w tym ofiary przemocy domowej w latach 2020-2022.....	24

Bibliografia:

1. Art. 2 ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218).
2. J. Mellibruda, *Wybrane problemy patologii życia rodzinnego*, [w:] Strelau J. (red.) Psychologia. Podręcznik akademicki. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej. Gdańsk GWP, 2002.
3. Cyt. za: R. Czerniachowska: Profilaktyka, kompensacja, ratownictwo, pomoc – analiza pojęć i wzajemnych powiązań między nimi. W: Pedagogika społeczna. Red. E. Murynowicz - -ka. T. 1. Warszawa, PWN 2007, s. 113.
4. W.W. Szczęśny: Zarys resocjalizacji..., s. 205–206; Z.B. Gaś: Profilaktyka w szkole. W: Profilaktyka w szkole. Poradnik dla nauczycieli. Red. B. Kamińska-Buśko, J. Szymańska. Warszawa, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej 2005, s. 17–18.
5. Agnieszka Kwitok. Przemoc w rodzinie jako źródło zachowań agresywnych młodzieży, str. 5: www.sbc.org.pl.
6. Co to jest przemoc: www.niebieskalinia.info.
7. Rodzaj przemocy: www.niebieskalinia.info.
8. Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka: www.yadda.icm.edu